

Beantwoording parochiebestuur vragen kerksluiting Vasse.

Datum: december 2021

1. Het doel van de informatieavond was informatie verstrekken en een luisterend oor zijn voor vragen en emoties.

- 1.1 Vindt u dat dit doel bereikt is?

Ja, na de berichtgeving vorig jaar 15 september hebben het parochiebestuur en pastoraal team alle geloofsgemeenschappen bezocht om dit voorgenomen besluit toe te lichten en in te gaan op vragen en emoties. In alle geloofsgemeenschappen is de informatieavond op precies dezelfde wijze ingericht.

Zoals bekend, heeft deze avond niet in Vasse plaatsgevonden; het parochiebestuur blijft van mening dat deze avond – met in acht neming van de corona maatregelen – door had kunnen gaan, maar heeft de bezwaren gerespecteerd. Op 17 oktober 2020 is afgesproken en gecommuniceerd dat de inhoud van de informatieavond op papier verspreid zou worden. In december 2020 zijn hiervoor speciale folders door het parochiebestuur uitgezet in Vasse met alle informatie van de informatieavond en dat vragen gericht konden worden aan de secretaris van de Commissie van Beheer; daar is geen gebruik van gemaakt. Daarnaast waren de informatie en reeds ingezamelde vragen en antwoorden (uit andere geloofsgemeenschappen) in te zien op de website van onze Pancratius parochie.

- 1.2 Kan het PB terugkomen op het voorgenomen besluit?

Het parochiebestuur en pastoraal team hebben een weloverwogen voorgenomen besluit genomen op basis van een uitgebreid onderzoek van meerdere jaren, welke gedaan is naar aanleiding van een structurele teruggang van onder andere financiën, kerkbezoek, deelname aan de sacramenten en beschikbaarheid van voldoende vrijwilligers. Daarnaast zijn er structureel oplopende kosten voor onderhoud aan de gebouwen en een toekomstig tekort aan pastorale krachten. In gesprekken met commissies van beheer, pastoraatsgroepen en andere werkgroepen, in het dagelijkse pastoraat, is vanaf 2017 informatie verzameld over de vitaliteit van de diverse geloofsgemeenschappen. Na dit intensieve proces zijn het parochiebestuur en pastoraal team tot het reeds bekende beleid voor de komende jaren gekomen en zal dit derhalve niet terugdraaien.

- 1.3 Kan het bisdom het voorgenomen besluit terugdraaien?

Het Aartsbisdom is gekend in de gestarte procedure (conform de kerkelijke procedure tot onttrekking aan de eredienst van een kerkgebouw) en kijkt vanaf het begin over onze schouder mee. Het complete dossier zal na de hoorzitting verstuurd worden naar de aartsbisschop, ter beoordeling en definitieve besluitvorming.

2. In 2019 op de vrijwilligersavond werd nog gezegd: als er genoeg kerkbezoekers, voldoende vrijwilligers en voldoende financiële middelen zijn dan is er geen reden om een kerk te sluiten. Vasse voldeed aan alle 3 voorwaarden. Waarom nu toch sluiting?
Zowel in de schriftelijk verspreide informatie (december 2020), als op de informatieavond (juni 2021), is aangegeven welke ontwikkeling de geloofsgemeenschap Vasse in de afgelopen tien jaar heeft doorgemaakt. Voor de goede orde herhalen wij deze cijfers:

Jaar	Doop	EHC	Vormsel	Kerkg	Vrijw	Bijdrage
2010	23	30	33	125	210	€ 83.259
2019	11	13	14	54	209	€ 75.502
%	↓ 52%	↓ 57%	↓ 58%	↓ 58%	↓ 0,5%	↓ 9,5%

In de voorbije jaren is het gemiddeld aantal kerkgangers gedaald tot 3%, in getal zijn dat ongeveer 50 á 55 personen in de weekendviering. De cijfers met betrekking tot de initiatiesacramenten (doopsel – vormsel – Eerste H. Communie) in Vasse vertonen de sterkste daling in de Pancratius parochie.

In de loop der jaren is het vrijwilligerskader (in 2010: 210 vrijwilligers, in 2020: 209) gelijk gebleven, maar zijn de vrijwilligers ook 10 jaar ouder geworden. Niet als vanzelfsprekend zijn jonge vrijwilligers opgestaan om vrije plekken in te vullen. Dit heeft ook tot gevolg gehad dat in het afgelopen decennium meerdere vrijwilligersgroepen zijn verdampt, bijvoorbeeld: het kinderkoor, de bezoekgroep, de werkgroep gezinsvieringen.

Daarnaast zien wij dat binnen de geloofsgemeenschap Vasse bepaalde werkgroepen onderbezet zijn geraakt, soms zelf beperkt tot één persoon. En vaak vervullen deze personen al meerdere taken binnen de gemeenschap.

Een andere belangrijke factor betreft de beschikbaarheid van het pastoraal team; in de loop van de decennia is het aantal priesters, diakens en pastoraal werkers afgenomen. Waar vroeger nog één pastoor (vaak nog met een paar kapelaans) op één parochie werkte, werken nu al jaren pastores samen in een groter gebied met een groot aantal kerken. Tevens kan er steeds minder een beroep worden gedaan op emeriti om in de (weekend)vieringen te assisteren. Daarnaast vraagt het huidige pastoraat ook nieuwe vormen waar tijd en ruimte voor gemaakt wordt. Dit alles maakt dat het pastoraal team zich genoodzaakt ziet om de (weekend)vieringen te concentreren op drie kerklocaties.

De bovenstaande gegevens over het liturgische gebruik van het kerkgebouw dienen dan ook in verhouding te worden gezien tot (verwachte) onderhoudskosten van het kerkgebouw en dan zien wij dat dit niet in goede verhouding met elkaar staat.

3. Er is overleg geweest met het PB van de St. Jozefparochie in Almelo.

3.1 Welke mogelijkheden zijn toen besproken?

Er is zowel op bestuurlijk als op pastoraal niveau niet gesproken met St. Joris parochie in Almelo, waartoe de St. Jozefkerk behoort.

3.2 Kunnen we een afschrift van de notulen/het besluitenlijstje van dit overleg ontvangen?

Er heeft geen overleg plaatsgevonden en er zijn dus ook geen notulen.

3.3 Het oorspronkelijke plan was dat de locaties Tubbergen-Albergen-Geesteren open zouden blijven. Albergen is nu gesloten; waarom blijft Mariaparochie wel open?

Zowel het pastoraal team, als het parochiebestuur hebben nooit gesproken over een oorspronkelijk plan en herkennen zich dus niet in de gestelde vraag.

3.4 Indirect komt het geld uit de te sluiten kerken via Mariaparochie toch bij deze Almelose kerk terecht? Dit is de bedoeling? En zo kan de St. Jozefkerk in Almelo open blijven?

De H. Pancratiusparochie is een zelfstandige eenheid met een eigen bestuur en dat geldt ook voor de St. Joris parochie, waar de St. Jozefkerk toe behoort. Alle middelen die vrijkomen, zijn voor onze eigen parochie als geheel waar onze negen geloofsgemeenschappen toe behoren en dat zal ook zo blijven.

4. U geeft aan over de balans: "Dit vinden wij als parochiebestuur voldoende en we vinden het geen toegevoegde waarde om de balans cq balansposten publiekelijk te delen". Het lijkt wel of bepaalde financiële zaken niet openbaar mogen worden. Een locatie heeft gewoon belang bij de financiële stand van zaken! Wil men de financiële positie goed kunnen beoordelen dan heeft men zeker een balans nodig. Balans heeft zeker een toegevoegde waarde. Er wordt meermaals gesproken over 'transparantie' van het parochiebestuur. Door balans achterwege te laten is de transparantie helaas ver te zoeken. Een jaarlijks exploitatieoverzicht alleen zegt weinig.

Door de fusie in 2010 is er sprake van één parochie en één balans en één begroting. Op kostenplaats houden we per locatie de inkomsten/uitgaven bij, maar deze zijn niet compleet. Steeds meer kosten worden gezamenlijk gemaakt (personeel (pastoraal en administratief) ICT-aangelegenheden, centraal parochieblad, voorbereiding sacramenten enz. enz.). Voor het Aartsbisdom bestaat er maar één begroting en één balans van de H. Pancratius parochie.

4.1 Kunnen we als locatie inzage krijgen in de balans?

De reserves van ALLE locaties gaan naar de parochie. Dit betekent dat de reserves worden besteed verdeeld over T-G-M. En niets in de andere locaties.

Dit is niet juist. Ook de locaties waarvan de kerk wordt onttrokken aan de eredienst houden een eigen geloofsgemeenschap met alle wensen van dien. Denk bijvoorbeeld aan: onderhoud van de begraafplaats, facilitering en ondersteuning van de vrijwilligers ter plekke, pastorale zorg door leden van het pastorale team, wellicht nog onderhoud van pastoraal steunpunt/secretariaat, bekostiging van dirigenten en organisten (indien een kerkkoor doorgaat), organisatie van kerkbezoek naar één van de drie kerklocaties. De kerk gaat wel dicht maar dat betekent niet dat de geloofsgemeenschap ook op slot gaat. Wel zal de geloofsbeleving een andere vorm krijgen.

4.2 Houdt dit in dat de opbrengst van de kerkelijke erfgoederen in Vasse worden verdeeld over de 3 resterende locaties?

Zie 4.1. Onttrekking van de plaatselijke kerk aan de eredienst betekent niet dat de geloofsgemeenschap opgeheven wordt. Pastoraat blijft nodig. Samen zal onderzocht worden waar de geloofsgemeenschap na de sluiting samen kan komen. Dit brengt uiteraard ook weer kosten met zich mee.

5. U heeft aangegeven, dat als het kerkgebouw na onttrekking aan de eredienst in Vasse een bestemming krijgt die de leefbaarheid in het dorp ten goede komt, het kerkgebouw overgedragen kan worden voor een symbolisch bedrag.

5.1 Klopt dit?

In het geval van duurzame plannen is het de bedoeling tot een acceptabel aankoopbedrag te komen voor het kerkgebouw. De hoogte van dit bedrag hangt af van het soort gebruik van de ruimte. Volledig maatschappelijk, deels commercieel of volledig commercieel.

5.2 Waar denkt u aan bij een symbolisch bedrag?

Hier valt pas wat over te zeggen zo gauw de soort herbestemming van het kerkgebouw bekend is. Zie antwoord op vraag 5.1.

5.3 Welke erfgoederen vallen daaronder (kerk-pastorie-pastorietuin-bieb-aula-kerkhof-Veelboer)?

Het gaat hierbij enkel en alleen om het kerkgebouw. De pastorie zal commercieel verkocht worden en de bieb blijft voorlopig buiten de verkoop. Met de huidige taxatie is alleen de kerk en de pastorie meegenomen. De taxatiewaarde van de pastorie is onlangs herzien op verzoek van het Aartsbisdom omdat voor de verkoop van de pastorie uitgegaan dient te worden van een woonbestemming en niet van een maatschappelijke bestemming.

De Veelboer zal verkocht moeten zijn, voordat de kerk aan de eredienst wordt onttrokken omdat de opbrengst van de Veelboer op een aparte bankrekening mee gaat in de verkoop van de kerk (geormerkt geld) en alleen expliciet voor restauraties van het kerkgebouw aan te wenden.

5.4 Als er niet gesproken kan worden over een symbolisch bedrag, over welk bedrag hebben we het dan?

Dit zal op basis van de plannen in de onderhandelingen duidelijk worden.

6. Door PB is toegezegd dat de opbrengst van de Manderheide in 2021 kan worden gebruikt voor verbouw en onderhoud van de pastorie in Vasse.

6.1 Gaat dit nog door?

6.2 Of blijft dit bedrag in de niet bestaande reserve voor groot onderhoud?

De opbrengst van de Manderheide is toegevoegd aan de reserve van de parochie en heeft geen bijzondere bestemming. Van toezeggingen door het parochiebestuur is niets bekend.

7. Waarom is er in het verleden (en tot op heden) geen reserve voor (groot) onderhoud gevormd?

Het Aartsbisdom Utrecht heeft aan parochies gevraagd om een MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) op te maken van kerken en pastorieën. Dit plan omvat een periode van zeven jaar. Deze MJOP is de basis van de hoogte van de voorziening. Samen met de begroting, moeten parochies aan het bisdom een onderhoudsbegroting leveren. Het begrotingsjaar moet gedetailleerd zijn; de jaren twee t/m zeven mogen globaal zijn. Het verschil tussen de huidige hoogte van de voorziening en het benodigde voor het onderhoud in de komende zeven jaar, wordt gedeeld door zeven en dat vormt de hoogte van de dotatie aan de voorziening. Ongeacht het resultaat moet dit bedrag jaarlijks worden opgenomen in de begroting. Het onderhoud van het begrotingsjaar kan afwijken van het MJOP. Het is het parochiebestuur die bepaalt wat er moet gebeuren aan onderhoud. Het MJOP is een theoretisch onderhoudsplan.

8. In 2029 is er voor herstel van voegwerk aan de toren €100.000 opgenomen. Indien eventueel de kerk voor Vasse behouden blijft betekent dit dan dat deze onderhoudskosten aan de kerk door Vasse alleen moeten worden opgebracht of kan men dan nog terugvallen op de parochie?

Zodra het kerkgebouw verkocht is zijn de onderhoudskosten voor de nieuwe eigenaar. De opbrengst van de verkoop van de Veelboer gaat mee naar deze nieuwe eigenaar aangezien in het testament van de nalatenschap de Veelboer expliciet is gekoppeld aan restauraties van het kerkgebouw van Vasse

9. De Veelboer is geormerkt, dat houdt in dat de opbrengsten uit de nalatenschap moeten worden aangewend voor restauratie aan het kerkgebouw in Vasse.

9.1 Kan het PB inzichtelijk maken hoe de opbrengst van de Veelboer sinds de fusie in 2010 is aangewend voor restauratie aan het kerkgebouw in Vasse?

De oormerking van de Veelboer is pas recent bekend geworden. Het is niet duidelijk hoe de kosten van het onderhoud van de Veelboer en de opbrengsten zich tot elkaar hebben verhouden in het verleden. Duidelijk is wel dat de inkomsten uit de verhuur van het voorhuis van de Veelboer aanmerkelijk lager waren dan de kosten van het onderhoud van de kerk.

9.2 Is de economische waarde van de Veelboer van invloed op de verkoopprijs van de kerk? Plat gezegd: wordt de kerk daar duurder van?

De economische waarde van de Veelboer heeft bij een maatschappelijke herbestemming geen invloed op de waarde van het kerkgebouw. Indien het kerkgebouw commercieel verkocht zou worden zal de waarde van de Veelboer versleuteld worden in de totale verkoopprijs van het kerkgebouw.

10. De Telecom zendmasten aan de kerktoren geven jaarlijks een bron van inkomsten. Deze inkomsten waren in het verleden voor de locatie Vasse.

10.1 Zijn deze inkomsten nog steeds voor de locatie Vasse?

De opbrengst van de zendmasten zijn en blijven door de fusie van de gehele parochie, wat betekent dat bij verkoop van de kerk er een recht van opstal zal worden gevestigd.

10.2 Zijn deze inkomsten gekoppeld aan het gebouw: dus de toekomstige eigenaar neemt de contracten over?

De parochie is en blijft eigenaar. De contracten worden niet overgedragen.

11. Er zijn in Vasse diverse vrijwilligersgroepen die zich bezig houden met werkzaamheden van uiteenlopende aard aan/in/rondom de kerk en in de parochie. Uit de enquête is gebleken dat nagenoeg alle groeperingen zich helemaal niet geroepen voelen zich voor een kerk in een andere plaats in te zetten.

Hoe denkt het parochiebestuur nu met deze groepen om te kunnen gaan?

Het staat elke vrijwilliger vrij om zelf de keuze te maken wat hij/zij voor de locatie of parochie kan en wil betekenen. Er zal ook nog steeds op lokaal niveau vrijwilligerswerk blijven.

Er zijn binnen onze parochie al meerdere voorbeelden van goede samenwerkingen tussen werkgroepen van de verschillende locaties. Neem als voorbeeld de communie- en vormselwerkgroepen, de vrijwilligers die betrokken zijn bij de kinder-, jeugd- en jongerenkerk, Rock Solid, diaconale werkgroepen.

12. Nu is het zo dat als je als parochiaan meedoet aan de Actie Kerkbalans dat je begraven kunt worden op het kerkhof in Vasse. Blijft dit in de toekomst ook zo? Gelden dezelfde spelregels na de kerksluiting?

Het sluiten van kerken verandert niets aan alle afspraken die we samen hebben gemaakt. De Actie Kerkbalans zal ook in de toekomst hard nodig blijven om de kosten van de geloofsbeleving op lokaal niveau te kunnen dekken, denk aan huur ruimte, kosten van pastoraat, onderhoud begraafplaats en aula etc (zie 4.1)

13. De actie Kerkbalans is nodig om in Vasse de wekelijkse vieringen te kunnen bekostigen. De actie Kerkbalans is door het voorgenomen besluit om de kerk aan de eredienst te onttrekken al behoorlijk teruggelopen. Toch is de verwachting dat de actie Kerkbalans ook in Vasse wel de nodige inkomsten zal blijven opleveren. Maar als de kerk in Vasse wordt gesloten, zullen er ook geen vieringen meer zijn.

Wat kan de geloofsgemeenschap Vasse, nadat de kerk is onttrokken aan de eredienst, van de opbrengst van de actie Kerkbalans terugzien?

De pastorale zorg voor de geloofsgemeenschap blijft, te denken valt aan huisbezoeken aan ouderen of zieken, catechetische voorbereiding op de sacramenten, zorg rondom het afscheid van een overledene (ziekenzalving of -zegen, uitvaartviering), diaconale projecten, bezoek aan de basisschool etc. Tevens zal de opbrengst uit de Actie Kerkbalans gebruikt worden om een pastoraal team aanwezig te houden voor onze parochie, met haar negen geloofsgemeenschappen.

Tevens zal de behoefte en zullen de mogelijkheden van een pastoraal steunpunt worden onderzocht: dit is een locatie die de parochie in eigendom heeft of die door de parochie wordt gehuurd en ingericht, met het doel om daar andere parochiële activiteiten dan liturgische vieringen te doen plaatsvinden. Te denken valt aan een plek waar het lokale secretariaat gevestigd is en waar mogelijk ook activiteiten met een diaconaal of catechetisch doel of ten behoeve van de opbouw van de geloofsgemeenschap plaatsvinden.

14. Volgens de statuten dient de penningmeester van het parochiebestuur een actueel overzicht bij te houden van alle schenkingen c.a. die in het verleden ooit eens zijn gedaan aan de kerk. We gaan ervan uit dat de penningmeester van het parochiebestuur dit overzicht ook heeft. Kunnen we een overzicht krijgen van deze schenkingen?

Alle schenkingen zijn keurig notarieel afgehandeld en in beeld. Inzage is conform richtlijnen van het AVG, de privacywetgeving, niet mogelijk.

15. De afgelopen jaren is er in Vasse veel geld uitgegeven voor de instandhouding van de kerk. Schilderwerk, voegen bijwerken, bescherming van de glas in loodramen etc.. Hoe is het mogelijk dat er voor de komende jaren nog zoveel op de planning staat? **De kerk in Vasse is een mooie maar dure kerk, voor wat betreft het onderhoud. De bouw is helaas niet duurzaam te noemen. Zo zijn er vraagtekens te zetten bij het metselwerk en voegwerk. Ook de afdekking van de kantelen aan de buitenkant van de kerk zijn met stukadoorswerk afgedicht, helaas is dit niet waterdicht waardoor er om de zoveel jaar geschilderd dient te worden. Dit alles maakt de kerk van Vasse weliswaar op haar wijze uniek, maar daar hangt een prijskaartje aan.**

16. Het PB geeft op de informatieavond aan dat qua onderhoud de kerk in Vasse het duurst is van alle locaties. Volgens het MJOP is de komende 5 jaar het onderhoud aan de kerk in Tubbergen bijna het dubbele van het onderhoud aan de kerk in Vasse. En dat geldt ook voor een periode van 10 jaar.

Waar baseert u de uitspraak op, dat qua onderhoud de kerk in Vasse het duurst is?
De Pancratius basiliek in Tubbergen is een rijksmonument, wat betekent dat de kosten van onderhoud voor 50% van overheidswege worden gedekt door subsidie (BRIM).

17. De onderhoudskosten voor de kerk in Vasse vallen natuurlijk weg voor het PB als de kerk wordt overgedragen aan een andere eigenaar. Dat is mogelijk het grootste argument om de kerken aan de eredienst te onttrekken. Stel dat de dorpsgemeenschap Vasse, lees Stichting Kerkelijk Erfgoed Vasse het gebouw overneemt, met alle onderhoudskosten die erbij horen.

17.1 Wat is er dan op tegen om de vieringen op de gebruikelijke manier door te laten gaan? Dus ook de eucharistie.

Het kerkelijk recht schrijft voor dat vieringen van de eucharistie alleen gevierd kunnen worden in een gewijde ruimte, d.i. het kerkgebouw. Wanneer deze aan de eredienst is onttrokken en ontvreemdt, is het – conform het kerkelijke recht – geen plaats meer waar de eucharistie en andere sacramenten gevierd kunnen worden. Hoe zit dat dan met vieringen in de open lucht (Kroezeboom) of in andere ruimtes? Dit betreffen vieringen op incidentele basis en vallen niet structureel onder het pastorale beleid van de parochie; zij zijn bij wijze van uitzondering. Bovendien hebben we bij vraag 2 een schets gegeven van de situatie in onze H. Pancratius parochie als geheel en van de geloofsgemeenschap Vasse in het bijzonder: een voortzetting van het pastorale beleid inzake eucharistievieringen is dan niet realistisch en niet haalbaar.

17.2 Als we een deel van dit mooie gebouw willen houden voor de eredienst, zoals nu, wat mag hier dan in combinatie met andere zaken als verdienmodel?

Een kerkgebouw zal in z'n geheel worden onttrokken aan de eredienst, en niet voor een bepaald percentage. Of de geloofsgemeenschap gebruik kan maken van de ruimte voor bijeenkomsten, hangt af van de nieuwe eigenaar. Voor de liturgische vieringen zoals we die nu kennen (denk aan eucharistievieringen of woord- en communievieringen), is dan - vanwege de kerkelijke regelgeving - geen ruimte meer en wordt verwezen naar de drie kerklocaties. Avondwakes en uitvaarten zijn - afhankelijk van de toestemming van de nieuwe eigenaar en welke herbestemming het gebouw heeft gekregen - wel mogelijk, in de vorm van Woord en Gebed en kan (vooralsnog) worden voorgegaan door een vrijwilliger. Op het moment dat het kerkgebouw aan de eredienst is onttrokken, is het in feite een gebouw die geschikt kan worden gemaakt voor andere doeleinden. Het kerkelijke recht zegt wel dat er na sluiting geen wapenindustrie gevestigd mag worden in het gebouw, geen sexindustrie en geen moskee.

17.3 Bestaat de kapelfunctie nog? Is dat een mogelijkheid voor de kerk in Vasse?

De zogeheten kapelfunctie is al eens eerder onderzocht en voorgelegd aan het Aartsbisdom; dit is niet mogelijk gebleken. En op zich is dat wel te begrijpen: wanneer een kapelfunctie wordt toegekend aan een locatie, blijft deze onder de verantwoordelijkheid van de rk kerk, cq het parochiebestuur. Dat wil zeggen dat ook alle onderhoudskosten etc voldaan dienen te worden door de parochie en dat zou niet wenselijk zijn, gegeven de huidige en verwachte situatie van onze Pancratius parochie. Daarnaast blijven alle kaders bij het gebruik van een kerkgebouw/kapel van kracht en beperken het 'andere' gebruik van de ruimte drastisch.

18. In het kader van transparantie en een goede beeldvorming moet het toch voor het PB mogelijk zijn per locatie financiële overzichten te verstrekken over de laatste jaren. Dan pas kan iedereen zich ook een goed beeld vormen over hetgeen wel of niet nodig is. Waarom gebeurt dit nu niet?

Zie antwoord vraag 4.